ב: דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

מה לי חבל בגופו מה לי חבל בממונו. ממונו ה"ל למנקט כריפתא בכר דרך בכל מקום ונשון מה לי להקדיש הפשוט כדמשכחן בהמפקיד (ב"מ דף ט:) מלמך המות מה לי הכא מה לי התם וכן (ו) מה לי קטלא כולה מה לי קטלא פלגא ובחייהו נמך (שם דף פב.) השתא לאמר רבי יעקי מה לי הן מה לי למיתן מה לי למיתן מה לי הן נמי למיתן וי"ל דמכלא שייכא נגוף טפי ופשיטא לכך נקט כריפתא מכל נגופו:

דברי הכל **אין** דיניהן דין. דלרבי מאכו מלרבי מאכו פריך דשמואל ושאר מוקמי שברי דיניהן דין וה"ת היכי קאמר ד"ה הא מיבא בריימתא דלרבי בר חמא בהגוזל קמא (ב"ק דף קו.) דאמר מלרבנה שומרין לריכין כפירה במקלת לנים ליה עירוב פרשיות ומאן לנים ליה עירוב פרשיות לא בעי שלשה כדמוכח בשמעתין וי"ל דלרבי מאכו לא מצית לה להכי בריימתא דלא מתניא בי ר' חייא ור' אומעיה ועי"ק דלרבי יוחנן אית ליה בהגוזל (שם:) דלמי בר חמא ובירושלמי דרים מכלתין אמרינן רבי יוחנן ורים לקים ליה כמאי דמוייהו שנים שדנו אין דיניהם דין וכהאולן (יבמות דף מו:) נמי קאמר רבי יוחנן גר לריך שלשה מעמד כתיב ביה וי"ל דאפי' מאן דאית ליה אין עירוב פרשיות כתוב כאן בעי שלשה משום דכתיב (ויקרא כד) מעמד אחד יהיה לכם והאי דקאמר הכא מאי קאב בר' ה"ק מי קא אמר אבר אין עירוב פרשיות כתוב כאן ולכך לא בעינן מומחין דלא דרים מעמד אחד להשוות הודאות והלואות לגזלות וחבלות שלשה מנא ליה וכי קאמר לעולם קאבר עירוב פרשיות כתוב כאן ובדין הוא דבעי מומחין כו' המ"ל דאפי' אין עירוב פרשיות כתוב כאן בדין הוא דליבעו ג' מומחין מעמד אחד אלא שאינו רוצה לחזור מדברי המקשה דקאמר מי אין עירוב פרשיות כתוב כאן לא בעינן ג' ומומחין מעמד אחד וה"ת כי היכי דילפינן דריסה והקירה ממעמד אחד להשוות ומומחין אפי' מאן דלית ליה עירוב פרשיות וי"ל דמעמד אחד להשוות דיני ממונות לדיני נפשות קאמי ולא להשוות דיני ממונות להדדי לחקרה לעניל קאי דכתיב (שם) מכה כהמה ישלמנה ומכה אדם יומת וכתיב בתריה מעמד אחד וגו' ומדב דלקמן (דף מ.) בעי גזירה שוה דהיינו היכא ולא ילפינן דיני נפשות מהדדי לענין דריסה והקירה מדכתב מעמד אחד ומיהו ע"כ אין רלוים משם דמ"ל מיקשה לרמי בר חמא דליבעי דלכי מכאו ולכי יומן דלית להו מעמד אחד אפי' להשוות דיני ממונות מהדדי אלא מיקטרין היכא מטעם דלקמן דליבתביגהו לחמשה כאחד ומ"ת אכתי לענין דריסה והקירה וי"ל מדכתב לחמשה ממונות מדיני נפשות כמו לענין דיני ממונות מיהא נילף דיני נפשות מדיני ממונות גבי גזלות ס"מ דלגבי הכי לא ילפינן דיני ממונות מדיני נפשות אבל קשה למאן דלית ליה עירוב פרשיות מומחין דכתב לחמשה גבי דיני ממונות למ"ל ושמא לענין מומחין אין ללמוד דיני ממונות מדיני נפשות כיון דסגי בשלשה וי"ע כל הך מילי דמשיב לקמן בפ' אחד דיני ממונות (דף נב.) מה בין דיני ממונות לדיני נפשות אלמי לן מסוגיין להו ממעמד אחד יהיה לכם[3]: **אי** קאבר **עירוב פרשיות כתוב כאן** מיבעי נמי מומחין. מפורש בהגוזל קמא (ב"ק דף קו.):

ליבעי נמי מומחין. תימה דמשמע הכא דממעטין הדיוטות מדכתיב בלהים ובפרק המגרש (גיטין דף פה:) ממעט להו מדכתיב לפניהם ולא לפני עכו"ם ולא לפני הדיוטות וי"ל דהתם ממעטינן מלפניהם משום דלפניהם קאי בלהים להכא לומר לפני הדיינין המפורסמין במקום אחד ומיהו גיטין[4] (שם) פירש בקונטרס משום דקאי מסמכים וקנים הכתובים בסוף פרשת משפטים שעלו עמו לגבי כו' שהן סנהדרין וגלוה לפרש בגיטין לענין מילי דכפייה מיירי אלא דבין בעלמא והא דמשמע ליה מילי דעשה מלפניהם משום דדרשינן לקמן (דף ו.) מסמר תשים אלו כלי הדיינין דשייך בהן שימה: שנאמר

ואין בית דין שקול מוסיפין עליהם עוד אחד הרי כאן עשרים ושלשה וכמה יהא בעיר ותהא ראויה לסנהדרין [א]מאה ועשרים רבי נחמיה אומר מאתים ושלשים כנגד שרי עשרות: גמ' אטו גזילות וחבלות לאו דיני ממונות נינהו אמר רבי אבהו מה הן קתני מה הן דיני ממונות גזילות וחבלות אבל הודאות והלואות לא וצריכא דאי תנא דיני ממונות הוה אמינא דאפי' הודאות והלואות תנא גזילות וחבלות ואי תנא גזילות וחבלות ולא קתני דיני ממונות הוה אמינא הוא הדין דאפילו הודאות והלואות והאי דקתני גזילות וחבלות משום דעיקר ג' דכתיבי בגזילות וחבלות כתיבי גזילות דכתיב [ו]ונקרב בעל הבית אל האלהים חבלות מה לי חבל בגופו מה לי חבל בממונו תנא מה הן דיני ממונות גזילות וחבלות אבל הודאות והלואות לא ולמאי אילימא דלא בעינן שלשה [ח]והאמר רבי אבהו [2]שנים שדנו דיני ממונות לדברי הכל אין דיניהם דין אלא [3]דלא בעינן מומחין מאי קאבר אי קאבר [ט]עירוב פרשיות בתוב באן ליבעי נמי מומחין ואי קאבר אין עירוב פרשיות כתוב באן שלשה למה לי לעולם קאבר עירוב פרשיות כתוב באן ובדין הוא דליבעי נמי מומחין והאי דלא בעינן מומחין משום דרבי חנינא דאמר רבי חנינא [י]דבר תורה [יא]אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה שנאמר**

נגופו בכלל הלכך בהא נמי כתיב ביה ומ"ל לא תנא דיני ממונות היה ממעיט הכי משום דבגוייהו כתב נקט להו ולעולם הוא הדין לדיני מלוה להכי תנא דיני ממונות ותנא ומה הן דיני ממונות גזלות וחבלות למעוטי הודאות והלואות לאם כן לכולן במשמע כיון דתנא דיני ממונות נישמוק: **ולמאי.** הלכתא שייריתו תנא לדיני מלוה למעוטיהו מאי[ט]: **דברי הכל.** לקמן (דף ו.) מקי לפליגי בשברה ומשמעינן ר' אבהו דבדין כולהו מודו בבעינן ג' **מומחין.** סמוכין ונעלו דעת מנשיא לדון בלממרינן לקמן בפירקין (דף ה.): **ומאי קאבר.** תנא דידן דמעטיתו: **אי קאבר עירוב פרשיות כתיב באן.** לתיכא למאן דאמר בהגוזל עליה (ב"ק דף קו.) שבפרשיות הכתובות בהלה המשפטים מעורבבות הן שים מקלת כתוב בפרשה זו שתיו יכול לעמוד בה אלא מפרשה אחרת הוא בגון אשר יאמר כי הוא זה (שמות כב) דילפינן מיניה [ב"מ ב.] מוזה במקלת הטענה ישבע כי שכחה כשומר חנם לאו דשומר חנם קאי דשומרין פע"פ שלא הודו במקלת מיידן ליכתב להזאתה מקלת הטענה לפרשת לשם כסף תלוה קאי (שמות כב) דהתם הוא דבעינן הזאתה במקלת ואי לא מזה לכלום חזקה אם טענת התובע אמת לא היה יכול זה להעיד פניו נגדו ואומר לא הלויתיך הלכך אפי' שבועה לא בעי אבל בפיקדון לריכא גמירות אחדים מעיד פניו וכופר הכל ובעי שבועה ואי תנא דמתניתין אי בעירוב ליה נמי לתני אשר יאמר כי הוא זה בהלואה מאחר הכי נאמר בלהים להאי קרא דמשמע מומחין לשון שרירה וכיונות כדמתרגמינן להה נתתיך בלהים לפרעה (שם ז) לשון רבנות ולישני מומחין: **שלשה מנלן.** דלמי קרא לאו בהלואה מאחרי: **שלשה מנלן.** בהלואה הא מתלתא בלהים כתיב ומיהו בגיטין[ט] (שם) פירש בקונטרס בהלואה לא כתיב: **משום דר' חנינא.** ומקשה לרבנן הוא: **כדריסה והקירה.** נריך לבדוק אם העדים בחיה יום בחיו שעה הלוהו: שנאמר

מסורת הש"ס

ו) לקמן ו. פו:, ג) [ב"ק קו:], ג) [ב"ק לב. יבמות לה:], ד) [ב"מ מח:], ה) [ב"ב לב:], ו) [ועי' בתוספות לקמן לב. ד"ה אחד וכו' מתני' יסוד נוזק], ז) ד"ה לפניהם.

תורה אור השלם

1. אם לא ימצא הַגנב וְנִקְרַב בעל הבית אל הָאֱלֹהִים אם לא שָׁלַח יָדוֹ במְלֶאכֶת רֵעֵהוּ: שמות כב ז

מוסף רש"י

עירוב פרשיות כתוב באן. פסוק שהוא מפרשה אחרת נתעברב כאן, שהיו מקומו, דהלא כי הוא זה בלם כסף מלוה הוא ליה למכתביה דהכא קאי, דאילו בהא קאי בפרשת דקדנין כלל הזאתה בהקנת מחיב (ב"ק דף קו.). בדרישה. בדיקות כי הלי נגיעה למיין לת דבריו (יבמות קכב: ע"ש). ובחקירה. בלחיה שבה (שם).

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פ"ג מהלכות סנהדרין הלכה ג והלכה י:
ב מיי' פ"ב מהלכות סנהדרין הלכה י סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סימן ג סעיף ב:
בא ג מיי' שם פ"ה הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:
בב ד מיי' פ"ג מהלכי עדות הלכה ז סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סימן ל סעיף ה:

רבינו חננאל

ומקשינן חבלות דנזקי לחבלות דממונו וקסבר עירוב פרשיות כתוב כאן ואפילו הלוואות דכתיב בהו אם כסף תלוה את עמי וגו' וכיוצא בהן כל מה שכתוב בפרשת ואלה המשפטים מעורבין הן. וכי כתיב אלהים אכולהו כתיבי אפילו הודאות והלוואות צריכין ג' מומחין מיהו אקילו רבנן בהודאות והלוואות דלא לבעו מומחין משום דר' חנינא דאמר דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com